Askeri Tarihe Yeni Yaklaşımlar

Editörler: Onur Usta & Ömer Gezer

GORDIUM
yayıncılık

Ottomanica – 3

Askeri Tarihe Yeni Yaklaşımlar

GORDIUM
yayıncılık

Gordium Yayıncılık – 7
Ottomanica Dizisi – 3

Askeri Tarihe Yeni Yaklaşımlar
© Onur Usta, 2026
© Ömer Gezer, 2026
© Gordium Yayıncılık, 2026

Yayıma Hazırlayanlar: Onur Usta ve Ömer Gezer
Dizgi: Pınar Üre Çolak
Kapak Resmi: Nakkaş Osman'ın Tunus'un fethini tasvir eden minyatürü.
Kaynak: Wikimedia Commons

İlk Basım: Mayıs 2026, Ankara

Baskı ve Cilt: Evos Basım Yayın İnş. Turz. San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaa Sertifika No: 46241

ISBN: 978-

Gordium Yayıncılık Ltd.
Konutkent Mahallesi 2965. Cadde No: 30/23 Çankaya/Ankara
E-posta: editor@gordiumyayincilik.com
www.gordiumyayincilik.com
Yayıncılık Sertifika No: 71056

Onur Usta & Ömer Gezer

Askeri Tarihe Yeni Yaklaşımlar

Ottomanica – 3

Ottomanica Dizisi Danışma Kurulu

Ayşe Baltacıoğlu-Brammer, *New York Üniversitesi*
Elif Bayraktar-Tellan, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*
Harun Küçük, *Pennsylvania Üniversitesi*
Orlin Sabev, *Bulgaristan Bilimler Akademisi/Romanya Akademisi*
Marinos Sariyannis, *Yunanistan Araştırma ve Teknoloji Vakfı*
Evrim Türkçelik, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi*

Onur Usta Dokuz Eylül Üniversitesi Tarih Eğitimi Bölümü mezunudur. 2011'de Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamış olup, 2016 yılında Birleşik Krallık'ın Birmingham Üniversitesi'nde Bizans, Osmanlı ve Modern Yunan Çalışmaları Programından ise doktora derecesini almıştır. 2018 yılından bu yana Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tarih Bölümü'nde Osmanlı, Avrupa ve Dünya tarihi konularında lisans ve lisansüstü dersler vermektedir. Ekonomi tarihi, askeri tarih ve tarihsel arkeoloji konuları üzerinde çalışmaktadır.

Ömer Gezer Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü mezunudur. 2016 yılında, aynı bölümde doktorasını tamamladıktan sonra bugüne kadar devam eden öğretim üyeliği görevine başlamıştır. Lisans ve lisansüstü düzeylerde dersler veren Gezer'in "Kale ve Nefer: Habsburg Serhaddinde Osmanlı Askeri Gücü (1699-1715)" başlıklı bir kitabı ve Osmanlı askeri ve diplomasi tarihini konu edinen makaleleri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Resimler, Tablolar ve Grafikler 10

Önsöz 17

Türkmen Askeri Yapılanmaları ve İlk Osmanlılar:
Bölük Sistemi Üzerine Bazı Değerlendirmeler 19
Feridun M. Emecen

Osmanlı Sarayında Bir Rönesans Eseri:
'De Re Militari' 31
Burcu Özgüven

Osmanlı Askeri Modernleşmesi Tartışmalarına Bir Katkı:
18. Yüzyılda Fransız Uzmanlar Örneğinde Batılılaşma Meselesini Yeniden Düşünmek 51
Hümeyra Bostan-Berber

Safevilerin 16. Yüztyılda Osmanlılarla Olan Karşılaşmalarında Geliştirdikleri Savunma Taktikleri 81
Vural Genç

Türkiye'de Operasyonel Askerî Tarih Yazımı 111
Mehmet Fatih Baş

Yuvarlak Masa Tartışmaları Birinci Gün 141

Sipahiler ve Cebelüler: 1530'larda Rumeli Ordusu **171**

Muhsin Soyudoğan

Cebeci Ocağı Örneğinde Osmanlı Askerî Teşkilatında Dönüşüm **201**

Turgay Koçak

***Asker*î Tarih Çalışmalarında Önemli Bir Kaynak: Yoldaşlık Defterleri** **231**

Serkan Osmanlıoğlu

18. Yüzyılda Osmanlılarda Seraskerlik Kavramı ve Tatbiki Üzerine Bazı Değerlendirmeler **259**

Hakan Engin

Hudut Kalelerine Nizam Vermek: Rus Serhaddindeki Osmanlı Kalelerinin Tahkim Edilmesi, 1774-1787 **319**

Hakan Yazar

Serhaddi Savunmak: 1665 Yoklamaları Işığında Bosna Eyaleti Sınır Garnizonları **351**

Okan Büyüktapu

Çanakkale Boğazı'nda Seddülbahir ve Sultanhisarı Kaleleri Garnizonları (1659-1836) **377**

Onur Usta & Oğuzhan Altuntaş

'Dokuz Yaşımda İken Sefere Gitdim!'
Timar Sahibi Çocuklara Dair Notlar **407**
Abdulhadi Uysal

Yuvarlak Masa Tatışmaları İkinci Gün **431**

Dizin **446**

"Dokuz yaşımda iken sefere gitdim!"*

TİMAR SAHİBİ ÇOCUKLARA DAİR NOTLAR

Abdulhadi UYSAL**

Giriş

Osmanlı klasik çağında timar sisteminin askerî karakterinin ön planda olduğu iyi bilinen bir keyfiyettir. "Sivil" mahiyetteki çeşitli hizmetleri yerine getiren kimselere de timar tahsis edilmekle birlikte genel itibariyle timar sahiplerinin tasarruflarında olan timar geliri karşılığında seferlere katılmakla mükellef olmaları esastır. Nitekim rutin olarak yapılan timar tevcih işlemleri ile ilgili tutulan resmî kayıtlarda da "*ze'âmet ve tîmâr sefer seferleyüp hizmette olanların hakkı olmağın*"[1] gibi ifadelerle bu durumun vurgulandığı göze çarpmaktadır. Hâliyle, timar sahiplerinin tamamının sefer yükümlülüğünü yerine getirebilecek muharip vasıftaki yetişkin erkeklerden müteşekkil olduğu düşünülebilir. Ancak yetişkin erkekler haricinde kadınlara ve çocuk denecek derecede küçük yaştaki erkeklere de timar tevcih edildiğini gösteren arşiv kayıtları bulunmaktadır. Zikredilen bu gruplar içerisinde kadınlar istisnaî bir durumda gibi gözükmekte olup yalnızca tasarruflarında olan mülk timarlar sebebiyle isimleri timar sahibi olarak kayıtlarda geçmekte fakat timarlı sipahi ordusu içerisinde bizzat bir rol üstlenmemektedirler.[2] Buna

---

* Mühürdâr Ali Efendi, Vak'anâme-i Ca'fer Paşa – Koca Ca'fer Paşa'nın Serhad Yılları (1688-1697), haz. Abdulhadi Uysal (Türkiye Yazma Eserler Kurumu, 2021), 134.

** Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi, abdulhadiuysal@istanbul.edu.tr. Yorumları ile bu yazıya katkıda bulunan değerli hocam Doç. Dr. Özgür Kolçak'a teşekkür ederim.

1 Mesela BOA, DFE.RZ.d. 2300, 1 (Tarihsiz bu defter parçasında 1598 yılı gelişmelerinden bahsedilmektedir, iktibas ettiğimiz ifadenin 16. yüzyılın sonlarına ait olduğu anlaşılmaktadır).

2 Bilhassa Orta ve Batı Anadolu'da erkek kardeşi bulunmayan kadınların, ailelerinin Osmanlı hâkimiyeti öncesi dönemlerden beri sahip oldukları mülkleri "mülk timar" yahut "eşküncilü timar" statüsü ile miras olarak devralabildikleri ve sefer zamanı orduya "cebelü" göndermekle yükümlü oldukları bilinmektedir. Bundan başka, Osmanlı hanedanı mensuplarına da timar geliri tahsis edilebildiği malumdur. Konu hakkında genel bilgiler ve kadın timar sahipleri ile alakalı dikkate değer bir mikrotarih